

Telegraful Român

Abonamentul:

Pe un an 32 orovane.
Pe șase luni 16 or. — Pe trei luni 8 or.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegraful Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiilor, după învoială

Abonamentele și inserțiile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Insemnări

Nicolae Iorga

Cu sfîcia păcătoșului, cu evlavie credincioșului și admirație sfîntă se cavine a pomeni numele lui. Doar Nicolae Iorga este eroul sufletesc, care a osteni mai mult și a luptat ca o îndărărire neîmurmurată și extrem de conștientă pentru a sfărma cătușile, în care gemeau ferecate milioanele de suflete românești. Asemenea lui Ion Boțadatorul a strigat celor ce tîneau în pustiriile sufletușii ale Ungurilor păgîni, ale Austrieilor fătașnici și ale Muscalilor brutali: Treziți-vă și va umpleți de Duh sfînt, de Duhul neamului, care curăță și sfințește, mîntuie și învie!

Cunoscător adânc și desăvîșit al neamului din genuna zămislirii, a povestii chinurilor de dureroase și înalțări de mîreață și-a pătruns sufletul de marele și dumnezeescul adevăr, că trupul respiră al neamului trebuie închiegat. Aceasta-i porunca lui Dumnezeu și legea nestramutată a firii. Pentru că se poate închiega însă e o trebuință înescorabilă, învieret, deșteptarea membrilor amorfite. În slujba acestui adevăr de mîntuire românească și a pus toată energia, tot sufletul, întreaga personalitate de urias.

A devenit apostol în cel mai înalt înțeles al cuvîntului. A călătorat toate olaturile locuie de români, sămănînd învațatura de înviere, învațatura de mîntuire sufletescă, îndemnuri de biruință. «Sutele de conferințe pe care le-a ținut în România, în Bucovina și în Ardeal, au făcut adevărate minuni, trezind la viață conștiințe adormite și pîndă la lucru forțe neîntrebuite.»

Prin puterea tainică a slovei a luminat mințile imbeznite de cultura ibridă a străinilor, «arătînd în lumina istoriei că neamul nostru a fost și este un popor, atît ca suflet, cît și ca tendințe, indiferent de granițele vremelnice» și creînd în chipul acestor condiții unității culturale și prin unitatea culturală unitatea națională. Aceasta-i ceteata de biruință veșnică, ceteata care va apăra viața neamului înviorativă vijorului de porniri dușmane.

Prin «Sămăntătorul», prin «Florea darurilor», prin «Neamul românesc» prin zecile de cărți și prin sute de broșuri și articole, el a îndrumat viața întregului neam pe calea cea bună și dreaptă către scopul suprem: unitatea națională.

Din trecut de chin al neamului a scos adevăruri strășnice pe care le-a propovăduit cu o vîltoie nemai pomenită. Cu o energie de proroc insuleștit de o mare și luminoasă credință a străruit cu vreme și fără vreme sa ucida din viața neamului minciuna și nedreptatea, și să desfințeze prosita apriind pretutindena dragostea de ade-

văr, dragostea sfîntă față de neam. Vorba și fapta lui a ars și nimicit dumdalele și mîlațele învațături ale maslinarilor naționali.

Viața lui Nicolae Iorga este o Evanghelie «care propovădește și predică ochilor și inimii, întregului om» conștiința unității naționale.

De aceea se cavine, e o datorie sfîntă, ca astăzi cînd visul și stăruințele strămoșilor și părinților au primit în ceteata de biruință a arhanghelului Voevod Mihai, cea mai strălucită și mîreață faptură: Români, mure, să pomenim cu sfîcia și cu admirație numele lui Nicolae Iorga, care a nunciat mai mult pentru trezirea conștiinței naționale și sa ne închinăm cu evlavie în fața acestei Evanghelii vii.

Tăleni evangheliei celei nouă

— Discursul d-lui Iuliu Maniu —

Dacă prindem îndată la suferințele indurate de neamul românesc, dacă ne amintim de sîngele vărsat, nu știm cum să mulțămim lui Dumnezeu, că ne este dat, nouă, din generația de acum, să trăim aceste timpuri de înaltare. În aceste momente solemne, ne vom purta vredniciei de timpurile pe care le trăim. Vrednicia națională se judecă după înțelepciunea, cumințenia și înalțarea sufletescă, cu care se aduc hotărîri chemate să croiască soarta noastră.

Noi nu simțim ca orbul care de zeci de ani n'a văzut lumina zilei, cînd printr'o neferacim dumnezeiască i se deschid ochii și vede lumina sfîntă a soarelui. Noi suntem acți ochii poporului, cari văd așa lumina libertății neamurilor. Înainte de a lua hotărîri, trebuie să ne închinăm înaintea aceluia, cari au ajutat ca lumina aceasta să străbată norii. Acesta sunt vitejii din glorioasa armată română, (Strigăte viitoare: Să trîască!) conștii de marele lor căpitan R. gele Ferdinand. (Furtunoase aclamații. Toată adunarea națională se scoală în picior și strigă: Trîască Regele Ferdinand! Trîască Regina Maria!) Nu pot vorbi mai departe, până ce nu las să ne înclinăm capetele noastre înaintea celor morți și apoi înaintea celor vii, cari au luptat pentru înfațuirea idealului unității românilor.

Istoria ne-a învațat că nu trebuie să așteptăm nimic dela împărații străini și dela fii alor neamuri, ci dela propriile noastre puteri. Adevărul ce ne călăuzește acum e că singura noastră forță care ne poate ținea în viitor, e aceea provenită prin unirea tuturor românilor.

Ce ași putea adăuga încă, ca să întărim convingerea în voi, că unirea tuturor românilor este o necesitate de viață a românilor de pretutindeni? Această unire noi avem dreptul s-o pretindem pe baza ființei noastre unitare naționale. Suntem toți de aceeași

tradiție și cu aceleași aspirațiuni. Ce ar mai putea să împedice ca această unire ce există în noi, în sufletele noastre, să se înfațuiască în realitate, ca această națiune română să fie un singur trup și suflet?

Toată lumea a recunoscut acum că fiecare popor trebuie să se constituie într'un singur stat, căci numai așa poate contribui la înaintarea civilizației mondiale conform însușirilor sale proprii. În deosebi noi, românii din Ardeal, și Ungaria suntem în drept să cerem această unire, fiindcă aci, la noi, e leagănul românismului. Numai o crudă barbarie poate împedea ca însuși vatra, leagănul, să fie despărțit, să rămână separat, atunci cînd toate celelalte se unesc. Și Ardealul trebuie să fie o parte întregitoare din corpul națiunii române. În afară de dorința noastră obtească de a ne apropia de sânul mamei noastre, toate argumentele științifice, sociologice întăresc justiția revendicării noastre, — a înfăptui România mare. (Aplauze vii). Aclamările d-voastre cu cari atîmpinăm proiectul de rezoluție, ce vi s'a citit înainte, arată dorința voastră vie, care e și dorința lumii cîlute, care stă alături de noi.

Nimic dar nu ne poate sta în cale să înfăptuim această dorință. Trebuie dar să cerem încorporarea fără întârziere și pe vecie a tuturor românilor. (Aplauze).

Cînd voim să înfăptuim acest ideal al nostru, nu dăm numai de prieteni, — ci și de o tabără întregă de protivnici, care voește să împedecă cu toate mijloacele unirea. Pentru înlăturarea orărei îndoeli a străinilor asupra ce voim să facem prin unirea noastră și libertatea noastră națională, — marele s'fat național român declară că nu voeste un imperiu de aspirare. Nu voim ca din asupriți ce-am fost să devenim asupritori. Voim să asigurăm libertatea pentru toți și desvoltarea pentru toate popoarele conculoitoare. Marele nostru s'fat național ține să accentueze că urmează vechiul nostru proverb: Ce ține nu-ți place, altuia nu face. Noi voim pe acest pămînt al României mari, să întromăm libertatea națională pentru toți. Voim ca fiecare națiune să se poată cultiva în limba ei, și să se rogeie lui Dumnezeu în credința ei și să ceară dreapta în limba ei.

Noi cari am vărsat lacrimi văzînd limba noastră scoasă din școli, biserici, justiție, nu o vom lua altora. Nu vom lua puterea dela alții, nu voim să trăim din sudoarea altora, pentru că putem trăi din vrednicia și puterea noastră, prin munca noastră. (Aplauze entusiaste) Numai printr'un regim democratic putem întări țara noastră românească, mai ales cînd trebuie să ținem seamă de cerințele vieții moderne de stat. Numai avînd un regim de drepturi și libertăți înlimburul țării, vom avea țări să validăm cauza noastră în afară. De-

plina libertate a tuturor straturilor sociale, — e o garanție pentru binele țării. De aceea marele s'fat național român a pus în proiectul lui de rezoluție acel punct care vorbește de înfațuirea regimului democratic.

Noi suntem un popor de țărani. Tot ce vedem înaintea noastră, în haine negre și cu frunți luminate, a ieșit din popor. Nici unul nu poate zice că obșaria lui nu este dela plugul român, dela pămîntul românesc, de unde își scoate credința lui în viitor. De aceea marele s'fat național cere o reformă agrară radicală ca să se împartă pămînt țărănilor, ca această clasă țărănească, izvorul nescecat al forțelor naționale, să fie puternică. Un neajuns în structura națiunii noastre este că industria și comerțul nu se sunt desvoltate.

Trebuie să căutăm să avem nu numai o independență națională, ci și o independență economică, să avem toate din puterile și munca noastră. Să dăm dar toate libertățile acelei clase care va contribui la desvoltarea industriei și comerțului nostru. Suferințele îndurate de clasa meseriașilor și muncitorilor în apus, luptele ce le-au dus, — ne pun în poziție să știm ce măsuri trebuie luate de cu vreme, pentru înaintarea acestei clase de meseriași și muncitori. Trebuie să profităm de experiențele altora. Trebuie să ne șlim ca structura socială a neamului românesc să corăspundă cerințelor moderne.

Trebuie să ținem apoi seamă de greutatele unei tranziții la unire. De aceea marele s'fat național a hotărît ca până la întrunirea constituantei, să se dea înmăturilor noastre o autonomie provizorie, ca această tranziție să se facă fără greutate. Cîci nu în 2-3 zile se poate face o perfectă unitate în organizația administrativă și judiciară.

Națiunea noastră nu poate lăsa apoi din vedere întocmirea generală a vitei de a omeniei. Trebuie să ne spunem dar cuvîntul și în această chestiune, cerînd ca în legăturile mari internaționale să nu domnească rigiditatea unei suzeranități, ci să se aplice frățietatea universală, iar printr'un juru internațional să se împedecă în viitor colusiunile cu arme.

Salutăm pe bucovinenii, frați cari au suferit acelaș jug și s'au unit acum cu România.

Cu noi, românii, au suferit jugul neamuri întregi: cheii, slovacii, polonii, etc.

Trebuie să constatăm că lupta lor fără preget pentru independența și desrobirea lor națională a fost o pildă luminoasă pentru noi. (Strigăte înulfleite: Trîască cheii!) Experiențele lor, faptele lor eroice au fost pentru noi momente de înaltare și întărire, ca să mergem și noi pe acea cărare, ca să ne înfăptuim și noi idealul național, ca să mergem și noi pe acea cărare pentru realizarea visului nostru.

